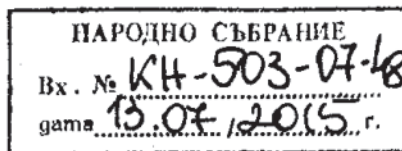

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№. 0101-157.....
...10.07..... 2015 г.

ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРИ 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
на Ваш № КН-553-09-73/01.07.2015 г.

СТАНОВИЩЕ

Относно: *внесен в 43-то Народно събрание проект на закон за изменение и допълнение на Закона за развитие на академичния състав в Република България*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАМЯНОВА,

Министерството на образованието и науката изразява следното становище по проект на закон за изменение и допълнение на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), внесен в 43-то Народно събрание от г-н Милен Михов и група народни представители от парламентарната група на „Патриотичния фронт“.

Както вече сме отбелязвали, действащият ЗРАСРБ принципно промени философията, подхода и методиката за придобиване на научни степени и за заемането на академични длъжности. Беше премахнат централизираният подход и сложната многостепенна процедура за придобиване на научни степени и научни звания и беше дадена свобода на висшите училища и научните организации сами да определят необходимостта от разкриване на процедури. Действащият ЗРАСРБ опрости и съкрати сроковете на процедурите, което беше посрещнато положително от страна на академичната общност в страната.

От друга страна, липсата на каквито и да било рамки за научните постижения на кандидатите доведе до придобиване на научна степен и израстване в академична длъжност, без задължително това да е обвързано с наличието на значими научни постижения. Този проблем беше допълнително усложнен от липсата на достатъчно строги изисквания за професионална компетентност и обективност на членовете на научното жури, както и от липсата на конкретни механизми за ефективен контрол върху процедурите. Резултатите от прилагането на ЗРАСРБ за четирите години от неговото действие показват, че са налице проблеми, които противоречат на основната цел, заложена при разработването му, а именно: повишаване качеството на академичния състав при спазване принципите на академична автономия и етика.

По тези причини екипът на Министерството на образованието и науката (МОН) споделя основните мотиви, посочени и от г-н Михов, обуславящи необходимостта от промени в ЗРАСРБ. Именно това разбиране ни накара да предложим свой проект за изменение и допълнение на ЗРАСРБ, който вече е внесен за обсъждане в Народното събрание.

От друга страна, считаме, че целите на предлаганите промени могат да се реализират успешно и без да се налага въвеждането на някои от съществените предложения в проектозакона на г-н Михов. Така например предвижданата Постоянна комисия по развитието на академичния състав към НАОА като централизиран орган на национално ниво за координация и контрол върху процедурите за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във висшите училища и научните организации влиза и в известно противоречие с принципа за академична автономия, залегнал в закона. Ненужно са усложнени и предложените процедури за избор на научни журита, което естествено води и до необосновано удължаване на сроковете за тяхното формиране (според законопроекта само за конституиране на научните журита ще са необходими около три месеца).

Недостатъчно обосновано изглежда и предложението за създаване на т.нар. Национална листа на научните журита, още повече че законопроекът не предвижда специални изисквания към лицата, които могат да бъдат включени в нея, освен изискването да са хабилитирани лица – за българските граждани или да са утвърдени в съответната научна област – за чуждестранните учени. Тази функция може да бъде изпълнена от регистъра за научната дейност в Република България, въведен в Закона за насърчаване на научните изследвания, в частта му по чл. 76, ал. 1, т. 2 или алтернативно от регистър, формиран въз основа на съществуващата електронната база данни за защитените дисертационни трудове и за хабилитираните лица в Република България по чл. 3 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, която към момента се администрира от Националния

център за информация и документация към министъра на образованието и науката. Задължителна предпоставка при този подход е да се създадат гаранции, че в тези регистри ще бъдат включени само учени, които покриват определени национални изисквания.

Още повече, въвеждането на нова административна структура със свои служители и бюджет би довело до допълнително бюрократизиране на процедурата и до изразходване на сериозен финансов ресурс.

Предложението административният контрол за законосъобразност върху неприключилите процедури да се осъществява от ректора или ръководителя на научната организация не е проведено последователно. Административният контрол върху неприключилите процедури има за предмет спазването на нормативно установените условия и ред за придобиване на научните степени и за заемане на академичните длъжности. Доколкото отделните стъпки в процедурите по ЗРАСРБ са свързани с актове и на ректора, съответно на ръководителя на научната организация (например заповедта за определяне състава на научното жури по чл. 4, ал. 2), е неприемливо той да извършва контрол, макар и само върху неприключилите процедури, тъй като това означава да контролира сам себе си. По този начин се нарушава принципът за независимост и безпристрастност на административноконтролиращия орган. Идеята контролът за законосъобразност върху неприключилите процедури да се извършва от ректора, съответно от ръководителя на научната организация, изисква те да не участват със свои юридически актове в процедурата, тъй като контролният орган следва да е обективен и безпристрастен.

В допълнение следва да се посочи, че предложените разпоредби, свързани с административния контрол, не са в съответствие с един от основните принципи в административното право – принципа за законоустановеност. Специалният закон следва да уреди условията и реда за извършването на административния контрол, както и правомощията на контролния орган по отношение на обжалвания акт. В новата редакция на чл. 32, ал. 1 е предвидено условията и редът за провеждането на контрола да бъдат утвърдени от Акредитационния съвет на НАОА, т.е с ненормативен акт. Не са предложени разпоредби, свързани с правомощията на контролния орган по отношение на обжалвания акт, въпреки че целта на административния контрол е недопускане на незаконосъобразни актове. Вместо това е посочено, че резултатите от контрола се вземат предвид при акредитацията, но остава открит въпросът как и по какъв начин те биха повлияли върху акредитационната оценка.

Що се отнася до идеята академичните длъжности да бъдат валидни на територията на цялата страна, тя също не съответства на принципите и духа на действащия ЗРАСРБ. Още повече, в него и сега е предвидена възможност за преминаване от академична длъжност в едно висше училище на същата или съответна в друго.

Поради тези причини Министерството на образованието и науката не подкрепя внесеня законопроект в конкретния му вид, тъй като от наша страна вече е подготвен и внесен в Народното събрание законопроект за изменения на ЗРАСРБ, който не противоречи на общите цели, формулирани от г-н Михов, но реализира мерките за постигане на тези цели по различен начин.

ПРОФ. ТОДОР ТАНЕВ

Министър на образованието и науката

Заяв. изготвил:	В. Кастрева
Заповед. №:	РД 09-911/08 от 13.08.08